

דף קסח.

עין משפט א.

הו"מ סימן כט פנייה א

א. אחר שהעד העיד בבי"ד ^ע אינו יכול לחזור בו, ואפי' אמר ^פ שוגג הייתי או מוטעה הייתי ועשיתי זה להפחידו אין שומעין לו, ^ז ואפי' נתן טעם לדבריו.

ב. אחר שהעד ועבר כדי דיבור ^ק אינו יכול להוסיף אפי' תנאי, וי"א דיכול להוסיף תנאי.

ג. נתנו ^ר חרם בביהכנ"ס ע"מ שהעדים יעידו קודם שיצאו מביהכנ"ס, ואחר שיצאו באו ואמרו לא שמנו לב אז להעיד, ועכשיו זוכרין ורוצים להעיד, ^ש יכולים למסור עדותם ואין בזה אינו חוזר ומגיד, לפי שהם שתקו בפעם הראשונה. ^ת ואפי' אמרו אין אנו יודעים, ואח"כ נתנו

^ע. הרמב"ם מהלכות עדות פ"ג ממשנה שבועות ל"ו ע"ב. ובמקום שצריך חקירת עדים, רק אחרי חקירתם אינם יכולים לחזור, ובממון שאין דו"ח, אינם יכולים לחזור אחר כדי דיבור. כ"כ הסמ"ע בס"ק ב'. ואם באו שניהם לביה"ד, הראשון יכול לחזור בתוך כ"ד של השני, דחד עדות היא.

ובהגהות מרדכי כתב, דעדים שהעידו בבי"ד וחזרו והעידו בחילוף, מלקין אותם, ועדותם הראשונה קיימת. הביאו הסמ"ע. ועיין בספר פעמוני זהב שדן אם נפסלו מכאן ולהבא בעדים שביקשו לחזור בהם אחרי שהעידו.

ומה שאינם יכולים לחזור משום שכתוב אם לא יגיד ונשא עונו, דמשמע דכל שלא הגיד ראשונה נושא עון, ולא מועיל מה שיבא לחזור בו. סמ"ע ס"ק ד'.

^פ. וה"ה אם אומר שבגלל פחד הוכרח להעיד עדות שקר במזיד, אין שומעין לו. סמ"ע.

^צ. ובדבר שמוכח שטעו כגון שאין אדם מביא עדים לחובתו, וכן אם עדותו סובלת שני פירושים אחד רחוק ואחד קרוב, מיישבים עדותו שלא תוכחש אפי' בפירוש רחוק.

^ק. הדעה הראשונה היא דעת הרמב"ם והשו"ע, ודעת הי"א הוא הרא"ש. והש"ך בס"ק ב' האריך לסתור דלא נמצא דבר זה ברא"ש, והכריע כרמב"ם דאינו יכול להוסיף תנאי בעדותו. ועיין עוד בסי' מ"ו.

ר. היינו ביה"ד שהם ג' הכשרים לדון, דאם הבעל דין הוא שנתן חרם לא גרע מהשביעם, שיכולים אח"כ להעיד בבי"ד.

ש. ודלא כהר"ן, שסובר שבאמרו אין אנו יודעים לא הוי חוזר ומגיד, אפי' בלא אמתלא.

ת. והשו"ע איירי היכא שאמרו היפך דבריהם הראשונים, דאפי' באמתלא לא מועיל כ"כ בסמ"ע. ובאמר איני יודע מהני אמתלא, אבל אם בתחילה אמר איני זוכר, א"צ אמתלא, כ"כ נתיבות ס"ק ו'.

אמתלא לדבריהם חוזרין ומגידין, שהרי לא אמרו היפך ממה שאמרו באחרונה.

אה"ע סימן קי פעיף א

עין משפט ב.

א. כותבין לאשה שובר אפי' שלא בפני בעלה, שזכות לבעלה הוא, ובלבד * שיהיה מכיר אותה ואת בעלה, * והבעל משלם שכר הסופר.

ב. אם העד החתום על השובר * ת"ח ואומר אח"כ שטעה באשה, כלומר שלא דקדק או שהטעוהו בשמה, נאמן והשובר לאו כלום.

אה"ע סימן קב פעיף א

עין משפט ד.

א. הגט צריך שיכתוב אותו הבעל או שלוחו^ד, וצריך שיהיה משל הבעל, לפיכך נהגו שמקנה^ה הסופר לבעל לפני הכתיבה^ו הנייר והדיו,

א. משנה וגמ' בתרא קס"ו ע"א. דאם לא מכירה יש חשש שמא תתן לבעל ששמו כשם בעלה ושם אשתו כשמה ותפסיד האשה האחרת, אך אם מכיר שניהם לא שכיח שתתן לבעל אחר, כ"כ הח"מ.

ב. שהוא חפץ בשובר ומשמע אף שאיבדה כתובתה, דאם הכתובה בידה, הבעל לא צריך שובר, משום שיכול לקחת הכתובה ממנה בחזרה, ח"מ.

ג. גמ' שם קס"ח.

ד. קידושין מ"א ע"ב וגיטין כ"ח. בתרא קס"ז וקס"ח.

ה. ובדיעבד מהני בלי שום הקנאה דשלוחו כמותו, והכל נכלל בפריטי שמשלם הבעל לסופר, כ"כ הט"ז, ואף שזה של השליח מהני דהוא במקום הבעל, ובעינין שיהיה שייך או לבעל או לשלוחו. וראיה מהיה מושלך בבור. ועיין ברע"א אות ב' מה שהעיר דנתן לו סתם לא מהני, ומושלך בבור שאני משום שהוא שלוחו גם לתת, ול"צ הקנאה, ונשאר בצ"ע על הח"מ.

ו. ואם לא הקנה לפני הכתיבה יקנה לו אחר הכתיבה כ"כ הב"ש, וטעם הדבר דלפני הכתיבה עדיף שלא יהיה כעין מחוסר הקנאה בין כתיבה לנתינה, ולהרמב"ן לא בעי כלל הקנאה אם הוא גם שלוחו לתת הגט, וראיתו מהיה מושלך בבור, ושליח שמינה אותו גם לתת לא צריך הקנאה, ונפ"מ בסופר שמינה אותו רק לכתוב ולא לתת שכתב בחינם, דלהרמב"ן לא מהני בחינם דכשלא היתה נתינת מעות לא נקנה לבעל, שכאן אינו במקום הבעל, ועוד אפי' שילם אדם שלישי מבלי שהקנה הפשיטי לבעל לא מהני דבזה חכמים לא הקנו לבעל רק אם האשה שילמה חז"ל הקנו אותם לבעל, וכאילו הוא שילם וזה שלו. ועיין בב"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וי"א אף שאר כלי הכתיבה, במתנה גמורה. והבעל נותן שכר הסופר ז, והיום מפני תקנת העגונות תקנו שהאשה תתן שכר הסופר והקנוהו חז"ל לבעל ה.

עין משפט ה. חו"מ סימן רלח פעיף ב

ב ג. הלוקח משלם שכר הסופר ט אפי' במוכר שדהו מפני רעתה.

עין משפט ו. חו"מ סימן יג פעיף ב

ב ד. בזה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד, י כותבין פלוני בירר פלוני ופלוני בירר את פלוני וכל זמן שלא כתבו יכולים לחזור בהם. לפיכך אין כותבין כ אלא מדעת שניהם ושניהם משלמים שכר הסופר.

ז. ואין איסור אם הסופר לא מקבל בכלל שכר דהרשות בידו לומר כאילו התקבלתי כ"כ הח"מ, ואולי הרמב"ן דסב"ל דלא מהני מחינם אם אינו שלוחו גם לנתינה יחלוק על דין זה.

ח. והרמב"ן כתב דלא אמרינן הקנוהו חז"ל לבעל אלא משל האשה בלבד. וכל זה בשכר הסופר, אבל אם האשה נותנת קלף שלה לבעל בזה צריך שתקנה אותו בקנין ממש לבעל, שלא תיקנו חכמים במה שהוא שלה אלא בשכר הסופר בלבד, כ"כ הח"מ. והיום בבתי הדין שהסופרים קונים הכלי כתיבה נייר דיו, וגם שכרם מקבלים מהנהלת בתיה"ד לכאורה לפי הרמב"ן לא מהני שאדם שלישי ישלם לסופר דבזה חז"ל לא תיקנו שיקנה הבעל, וגם אם ירצו להקנות הדברים והשכר לבעל הרי גם הם לא בעלים, ואפי' משלמי המשכורות עצמם אינם הבעלים, ומשרד האוצר של המדינה הם אולי הבעלים, ואולי על דעת כן נתנו שיכולים להקנות מה שצריך ע"פ הדין כדי שיהיה גט כשר, וראיתי מצריכים שהסופר ירכוש מכספו הפרטי כלי הכתיבה, ואחרי שנגמרו לו יבקש מהמשרד אם רוצה בכך שיחזירו לו ע"פ הקבלות שקנה. והוא מהיות טוב דאז בעת ההקנאה לבעל מקנה לו הסופר דבר שהוא שלו. אולם לגבי שכרו שמקבל מהמשרד עדיין זקוקים אנו לטעם הנ"ל ואולי גם צריך לומר לסופר שאם לא יקבל שכרו כלל הוא נותן במתנה לבעל וכותב לו בחינם ואפשר שע"י תשלום האגרא שהאשה משלמת לסידור הגט היא בעצמה או אחר ששילם עבורה אחר שהקנה לה כסף זה הוי שכר הסופר מהאשה ולא מאדם אחר. וצ"ע עדיין.

ט. ממשנה ב"ב קס"ז ע"ב, ובגמ' שם קס"ח ע"א.

י. ממשנה דמצא שטרי בירורין, מציעא כ' ע"א, וכ"כ הרא"ש ורש"י.

כ. משנה בתרא קס"ז ע"ב. וכיון שאין יכולים לחזור אחרי הכתיבה לכן צריך מדעתם. סמ"ע ס"ק י'.

* ה. אם ל קנו מידם על ברירת הדיינים, גם אם לא כתבו אינם יכולים לחזור, וי"א דכשטענו בפניהם אינם יכולים לחזור בהם גם בלא קנו ולא כתבו.

* ו. כל זמן ומקום שאינו יכול לחזור אחרי שבירר, אינו יכול ג"כ לומר מ שיוסיפו דיינים.

עין משפט ז.ז. חר"מ סימן נה סעיף א

א. מי שפרע מקצת חובו ב השליש השטר ואמר לו הלוה לשליש, אם לא אשלם השאר עד יום פלוני תחזיר למלוה השטר, והגיע הזמן ולא שילם השאר, השליש לא יחזיר השטר למלוה, שזו אסמכתא היא. פי' שתלה הדבר בדעת עצמו בדבר שבידו ולא בידו, וסמך דעתו שלא יחול השיעבוד, וע"כ לא גמר ומקנה.

א. ב. גם באסמכתא דלא קניא, ס אם קנו מידו עליה בבי"ד חשוב, הרי זה קנה, וצריך שיתפס זכויותיו בבי"ד, וגם שלא יהיה ע אנוס, כיצד, התפס שטרו או שוברו בבי"ד חשוב, וקנו מידו שאם לא יבא ביום פלוני ינתן זה לבעל דינו והגיע הזמן ולא בא, הרי זה נותנים, אבל אם עיכבו נהר או חולי מלבא לא ינתן.

ל. נ"י פ"ק דב"מ. וי"א דמשטענו בפניהם אינם יכולים לחזור והוא מירושלמי, וכתבו הסמ"ע והש"ך דלא קשה מסי' י"ב סעיף ז' גבי פשרה דאף שנתרצו בב"ד יכולים לחזור, דאפשר שיש לחלק בין אם נתרצו בפשרה בבי"ד או בזה בורר ע"ש.

מ. ואפי' בי"ד קבוע בעיר שצריך לדון בפניהם, מ"מ לפני הדיון יכול לטעון שרוצה שיוסיפו דיינים, כ"כ הנתיבות ס"ק ו'.

נ. ממשנה בתרא קס"ח ע"א. וכו' יהודה. והיינו אפי' שאמר אם לא פרעתי עד יום פלוני יהיו המעות שנתתי מתנה, שאם לא אמר כן הוי שטר שנמחל מקצת שיעבודו ואינו גובה בו כלום אלא מבני חורין. השו"ע בסעיף ב', וב"י בשם הרא"ש.

ס. מגדרים כ"ז ע"ב, ורמב"ם בפ' י"א מהלכות מכירה. והיינו שאמר שאם לא אפרע לזמן פלוני המעות שנתתי יהיו מתנה כנ"ל.

ע. פי' אונס דשכיח ולא שכיח, כגון הפשרת שלגים, אבל אונס דשכיח לא הוי אונס דהיה לו להתנות, נתיבות ס"ק א'.

* ג. שלישי שהחזיר השטר שלא כדין, ונודע הדבר לביה"ד פ אין דנים על פי השטר, אבל אם לא נודע לביה"ד והוציאו מן הלוח כל הסכום שבשטר ואח"כ נודע לביה"ד שהחזירו השלישי שלא כדין, הרי השלישי פטור, דזה גרמא בניזיקין.

ח"מ סימן רז סעיף יב

יב. פרע מקצת חובו והשליש השטר ואמר לו אם לא נתתי לך עד יום פלוני תן למלוה השטר ק, והגיע הזמן ולא נתן לו השליש לא יתן את השטר שזו אסמכתא ר.

עין משפט ט. ח"מ סימן מא סעיף א

א. מי שבלה שטר חובו והולך להמחק, ש מעמיד עליו עדים ת ובא

פ. וגם משמתין לשליש עד שיקבל עליו כל אונסא שאירע ללוח מזה. תשובת הרשב"א אלף וב'. והיינו כשא"א להוציאו מהמלוה, אבל כשאפשר להוציאו מהמלוה מוצאין ממנו, ואין משמתין, כ"כ הסמ"ע ס"ק ב'.

צ. תשובת הרשב"א הנ"ל. והיינו שהחזירו למלוה ומחוסר גוביינא ולא הוי אלא גרמא, אבל אם החזיר השטר ללוח חייב, דהוי כשורף שטרותיו של חבירו, כ"כ הש"ך ס"ק ד'. ונתיבות ס"ק ה'.

ק. אף דהוי שטר שנמחל שיעבודו, תירץ בב"י שאמר לו שיתן לו בעדי מסירה דמהני בשטר שנמחל שיעבודו, והש"ך בס"ק ט"ז הקשה שהרי יהיה שטר מוקדם ופסול ואיך יתן למלוה שיוכל עי"ז לגבות ממשעבדי מזמן הראשון, ע"כ כתב דהעיקר שהתנה שיהיו המעות של פרעון מתנה. אבל אם מסר השטר שנפרע מקצתו ביד המלוה עצמו ס"ל להרמב"ם דלא הוי אסמכתא דכשהוא תחת ידו לאו אסמכתא וע"כ כתב הרמב"ם בהלכה זו והשליש השטר.

ר. ואף שהתנה שהמעות שפרע יהיו מתנה כמו שכתב הש"ך בס"ק ט"ז, והרמב"ם דס"ל כשזה בידו לאו אסמכתא, צ"ל שאני הכא שתלה הדבר בחזרת השטר שהוא ביד השליש, וא"כ אם נתן השטר ביד המלוה וא"ל שיהיו המעות מתנה אין כאן אסמכתא. נתיבות ס"ק ל'.

ש. בין עדים אחרים, בין אותם עדים שחתומים עליו. ממשנה בתרא קס"ח ע"א מי שנמחק שטר חובו.

ת. עם העדים שראו אותו לפני שנמחק לגמרי, ובא לבי"ד גם עם השטר עצמו אם רישומו ניכר. וכן כתב הרא"ש ורי"ו. אבל העדים עצמם אין כותבין לו שטר אחר אע"פ שנמחק בפניהם, והטעם שכבר עשו שליחותם, אם לא שזה מדעת הלוח ויכתבו מזמן שנמחק שלא יהיה מוקדם. ואם העדים כבר חתמו על השטר והמלוה לא רצה לקחת אותו מכיון שהכתב היה מטושטש ואינו יפה אבל אין בו דבר הפוסל את השטר, עיין בפעמוני זהב שהביא שהרדב"ז הסתפק בזה האם יכולים העדים לכתוב עוד שטר או דנימא שעשו כבר שליחותם,

לבי"ד והם עושים לו קיום א מזמן ראשון. וי"א ב אפי' נמחק לגמרי מאחר שיש עדים שיודעים מה היה כתוב בו. ועדות זו שמעידים בבי"ד ג לא צריך בפני בעל הדבר.

א ב. כיצד מקיימין שטר זה, כותבים שטר ד אחר בנוסח הזה, אנו ב"ד פלוני ופלוני ופלוני, הוציא בפנינו פלוני בן פלוני שטר שנמחק לפנינו, וזמנו ביום פלוני, ה' ופלוני ופלוני עדיו, ואם הוסיפו בו ג"כ והזקקנו לעדותם של העדים ונמצאת מכוונת, גובה בשטר זה ואין צריך קיום אחר. ואם לא כתבו התוספת הנ"ל ו' צריך להביא ראיה על העדים הראשונים או תתקיים עדותן. וי"א שצריך ג"כ ז שיכתבו בשטר כשמקיימים שקרעו השטר הראשון, דשם ילך עוד לב"ד אחר במחוק, ויעשו לו עוד קיום ויגבה פעמים.

א ג. בשטר מתנה ח כותבים לו אחר אע"פ שלא נקרע הראשון, וכותבין

והעלה דכל זמן שלא בא ליד המלוה יכולים לכתוב עוד אחר דלא עשו שליחותם כל זמן שלא בא לידו. ע"ש.

א. מה שביה"ד כותבים מזמן ראשון, דבי"ד יש להם כח מדין הפקר ב"ד הפקר. נתיבות ס"ק ג'.

ב. טור בשם רשב"ם, ונ"י בפ' גט פשוט, והביאו הרמ"א.

ג. והוא מרי"ו בשם הרשב"א, ודעת הש"ך דוקא ברישומו ניכר, אבל בנמחק לגמרי צריך שהעדות תהיה דוקא בפני בעל דין.

ד. וגובה בשטר זה מזמן הראשון, טור וכ"כ נ"י, וכן מוכח מגמ' בתרא ק"ע, ב"ד מקרעין השטר ותוס' שם. כ"כ הש"ך.

ה. כ"כ הטור שצריך להזכיר גם עדיו, והמרדכי כתב שא"צ להזכיר מי היו עדיו. נתיבות ס"ק ד'.

ו. שיעידו על החיוב, דאם עדי המחק בעצם יעידו צריכים דו"ח כמבואר בסי' כ"ח, ויעידו זה שלא בפני זה דהוי עדות חדשה, משא"כ כשיש עדי ההלואה לא בעינן עדי המחק רק לגלות ששטר הוא זה. וע"כ כשביה"ד מוסיפים ונזדקקנו מספיק בעדי מחיקה לבד. נתיבות ס"ק ה'.

ז. פ"י דלא מספיק שקרעו אותו בפועל, אלא שיכתבו ג"כ שקרעוהו. סמ"ע ס"ק י"א.

ח. מגמ' בתרא קע"א ע"א. וכותבים, היינו העדים עצמם בלי בי"ד, כ"כ הרשב"א ש"ך ס"ק ז'.

ט רק מזמן הראשון, אבל אם היה אחריות בשטר המתנה, **י** בעינן ג"כ שיקרעו הראשון, אם לא שיכתבו בשטר השני כי שטר זה לא נכתב שיגבו בו **כ** ממשעבדי ולא מבני חורין, אלא כראייה **ל** להעמיד שדה זו ביד מקבל המתנה או הלוקח, שלא יוציאו ממנו.

ח"מ סימן מא סעיף ב

ב ד. שטר חוב שנמחק שמעמיד עליו עדים לפני בי"ד ועושין לו קיום דוקא כנמחק באונס, **מ** אבל אם מחקו המלוה מדעת או שהניחו במקום שאינו משתמר ונמחק אין כותבין לו אחר, דכיון שמחקו מדעת או שהניחו במקום שראוי להמחק, ודאי נפרע.

דף קסח :

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן מא סעיף א

עין לעיל דף קסח. עין משפט ט

עין משפט ג.

ח"מ סימן נב סעיף א

א א. שטר שיש בו ריבית מפורשת, אינו גובה בו הריבית **ב** אבל גובה בו

ט. הטעם שלא כותבים מזמן השני במתנה, דחיישינן שמא הספיק למכור לנותן, ואם נכתוב זמן השני נחייב אותו בזה לתת פעם שניה, ע"כ כותבים רק זמן הראשון. כ"כ הסמ"ע ס"ק י"ג, והש"ך בס"ק ח' כתב לפ"ז אם הנותן לפנינו ומצוה לכתוב כותבים אפי' הזמן השני.

י. דאל"כ חוששין לקנוניא של הלוקח או המקבל מתנה, שיטרפו שלא כדין. עיין בש"ך פ"י הקנוניא בס"ק י'.

כ. כדי שלא יגבה בשטר זה מבני חרי ע"י שטר הקיום, ואח"כ יחזור ויגבה בראשון מהלקוחות, דאין להם שובר שכבר שולם. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ל. ובשטרי הלואה לא שייך כתיבה זו לראיה, שלא כותבין אותו אלא לגבות בו. סמ"ע ס"ק ט"ו.

מ. וכל זמן שאין לו עדים שנמחק באונס, תולין שודאי מדעת נמחק שהיה לו להזהר בשטרו, ומשלא שמר אותו ודאי נפרע. וחזקה אנשים שומרים שטרותיהם. נתיבות ס"ק י"ב.

נ. מברייאת קמא דף נ' ע"ב, ובב"מ דף ע"ב ע"א. וכפירוש רש"י שם. וגובה בו הקרן כחכמים דלא קימ"ל כר"מ בקנסותיו שקנס גם בקרן.

ומה שהשטר כשר לגבות בו הקרן ולא נפסל מכח העדים שעברו על הלאו "דלא תשימון

הקרן אפי' ממשעבדי, אבל אם כלל הקרן עם הריבית ביחד, אינו גובה גם את הקרן, ופסול מפני שיבא לגבות בו הריבית.

* ואם ה' החייב מודה לו צריך הוא לשלם לו הקרן, ע' וי"א דפטור דקנסין ליה למלוה

א. ב. אם המלוה הלוח ע"י שליח, והשליח עשה שטר וכלל הקרן עם הריבית, בכה"ג פ' גובה הקרן לכו"ע, דיכול לומר המלוה לתקוני עשיתו שלוחי, ולא לעותי.

א. ג. שטר שהוא קרוע ז' קרע בי"ד, והוא שקרוע במקום העדים והזמן והתורף, ק' או שקרוע שתי וערב פסול. ואם ניכר שנעשה בסכין אפי' לא נקרע שתי וערב פסול.

נקרע ר' לשניים, גרוע יותר מקרע בי"ד ופסול.

* ד. אם ישנם עדים שהשטר נקרע באונס, דינו כנמחק שטר חובו

עליו נשך" תירצו בתוס' דק בלוה ומלוה וערב משמע ליהו לאינשי שעוברים, ולא לעדים, כמו שאמרו בב"מ דף ה' ע"ב לגבי הלאו דלא תחמוד.

אבל לדעת הרמב"ן העדים נפסלו לעדות בידעו שיש ריבית קצוצה. ואם הריבית רק מדרבנן אפי' כלולה עם הקרן גובה הקרן גם ממשעבדי דלא גזרו רק בריבית דאורייתא, ש"ך ס"ק א'.

ועוד כתב שאם הערב עובר בלאו כלוה ומלוה, שמדברי הב"י בסי' ל"ד ובשו"ע סעיף י' שכתב המלוה והלוה בריבית פסולים ולא כלל הערב ועדים עמהם משמע דהם לא נפסלים, ש"ך ס"ק א'.

ס. וה"ה כשיש עדים אחרים, או אפי' אותם עדים שהרי לא נפסלו לעדות כנ"ל לדעת הב"י והשו"ע מלבד לדעת הרמב"ן. נתיבות ס"ק ג'. והוא ממהרי"ק שורש י"ז כשהחייב מודה.

ע. מהרי"ק בשם המרדכי והתוס'. דכאן ההלואה נעשית באיסור סמ"ע ס"ק ד'. ולא דמי לשטר מוקדם דהשטר פסול אבל לא מפסיד המלוה, דשם רק השטר נעשה באיסור, והש"ך חולק וסובר דגם התוס' ס"ל דגובה הקרן ודלא כהי"א ברמ"א.

פ. שם במהרי"ק שורש י"ז.

צ. בתרא קמ"ח ע"ב.

ק. דלא בא אביי לחלוק אלא להוסיף, כן פירש הרשב"א, וה"ה בשם רב האי גאון. ודוקא שקרוע שתי וערב על פני כל השטר כ"כ הש"ך.

ר. ואם נקרע בקפלים שלו אפי' לגמרי לא נפסל בכך, שתולין מכח השימוש, כ"כ הסמ"ע בס"ק ח', וכן נוהגין וכ"כ התומים והנתיבות בס"ק ה'.

ש שבי"ד עושין שטר אחר, ואם היה קרע שלא כקרע בי"ד, **ת** ונראה לדיין שהיה בו קרע בי"ד, והוסיפו עליו כדי להעלים הקרע בי"ד, אין גובין בו.

עין משפט ד. חו"מ סימן נב סעיף ב

ב ה. נמחק השטר או נטשטש, **א** אם רישומו ניכר כשר, ואם לאו פסול.

ב הרקיב או נעשה ככברה, כשר. **ב** ואם אכלו עש או עכברים כל שניכר המלוה והלוה ועיקר הענין, מכשירין אותו.

עין משפט ה.ו.ז. חו"מ סימן נב סעיף א

עיי' לעיל עין משפט ג

עין משפט ז. חו"מ סימן מא סעיף ג

ג ה. מי שאבד לו שטר **ג** חוב ובא לב"ד שיכתבו לו שטר אחר, **ד** אין כותבין, ואפי' בידוע לעדים שאבד **ה** אין כותבין, דשמא ימצאנו

ש. ודוקא שנקרע במקום הפוסל, אבל בלא נקרע במקום הפוסל אין עושין שטר אחר, כ"כ הסמ"ע ס"ק ט'.

ת. אבל אם נמצא חור בשטר נקב אין אומרים במקום החור היה קרע בי"ד דאין פוסלין שטר מספק, כ"כ הרשב"א בסמ"ע ס"ק י"א.

א. מברייתא בתרא קמ"ח ע"ב. והרקיב או נעשה ככברה, כ"כ הטור בשם התוס' שם.

ב. דלאו בפשיעותא, וע"כ אם עיקרו ניכר כשר לכו"ע אבל באין עיקרו ניכר הוי כנמחק, גאון אות י"ב.

ג. אבל שטרי מקח ומתנה בלא אחריות, כותבין לו אחר אם אבד. מתשובת הרא"ש כלל ס"ח סי' ט"ז וכ"א, ברמ"א. ואפי' ליכא עדים שאבד אלא הוא אומר לבד אבד. נתיבות ס"ק ט"ו.

ד. דשמא לא אבד לו, ויגבה תחילה בשטר חוב ויחזירנו לו, ואח"כ יגבה ממנו פעם שניה בקיום, ולא שייך בזה שיכתבו בי"ד שטר זה שלא לגבות בו, דא"כ השטר למה נכתב. סמ"ע ס"ק י"ט.

ה. דשמא ימצאנו, והרשב"ם סובר דאם יש עדים שאבד כותבים לו, ולא חיישינן שמא ימצאנו ויגבה שני פעמים, וכך משמע מהרמב"ם. אבל מ"מ מודיעים ללוה שיזהר, שלא יפרע לו פעמיים.

אח"כ, אבל אם העדים מעידים שנשרף, ^ו כותבין.

ואם השטר היה ביד אחר ^ז ואבד ויש עדים שאבד כותבין, דבכה"ג לא חיישינן שהוא ימצא את השטר, כיון שלא היה בידו.

ו. אם הלוח במדינת הים, והמלוה חושש שלא יוליך שטרו בידו שמא יאבד לו בדרך, יכול לבא לבי"ד ^ח ויכתבו לו אחר, והוא מניח שטרו ביד ב"ד שבעירו, ואחרי שהלוח פרעו שם, מודיעים לביה"ד שבעירו שזה נפרע, וקורעים השטר הראשון שהונח למשמרת.

עין משפט ט. חו"מ סימן רלט פ"א

א. אמר אבד לי שטר קנייתי כותבין לו אחר ^ט, וכותבין בו שבשטר זה אין גובין בו לא ממשועבדים ולא מבני חורין ולא כתבנוהו אלא להעמיד שדה זו ביד פלוני כדי שלא יוציאנה המוכר או יורשיו מידו.

ב. י"א דכשכותבין שטר שני באבד הראשון, כותבין מזמן הראשון ולא

ו. וכותבין מזמן שני, שלא יעשה הלוח עם המלוה קנוניא. ובנשרף לא חיישינן שיביא עדי שריפה בבי"ד זה, וכת אחרת שגם כן ראתה השריפה של השטר לבי"ד אחר, ע"מ לגבות פעמיים, שהרי כותבין שובר.

ז. שלא יודע מקום האבידה, ובי"ד מודיעים ג"כ לאותו אחד שאבד השטר מידו, שכתבו שטר אחר, שמא הוא ימצאנו שהוא יודע מקום האבידה ויחזיר למלוה. וגם כאן צריך לומר שישנם עדים על האבידה, וגם שידוע שהיה בפקדון אצל זה שאבד לו, שאל"כ יכול לטעון פרעתי. נתיבות ס"ק י"ז.

ח. וזה נקרא "מתפיס" שטרו, וכותבין אותו אות באות כמו הראשון, וכותבים בסוף שהוא העתק. ואין צריכים בי"ד אלא אפי' שני עדים יכולים להתפיס היינו להעתיק השטר. ואינו נאמן לומר להד"ם נגד העתק, אבל פרעתי נאמן. נתיבות ס"ק כ'.

ובכנה"ג כתב שאפשר לתת ביד המלוה השטר עצמו ולא להעתיק רק שיכתבו בי"ד תחת החתימה של העדים שאותו שטר יצא ממנו העתק. כנה"ג בהגהות הטור אות כ"ט.

ט. ואפי' העדים עצמם יכולים לכתוב לו השטר וא"צ בי"ד. ש"ך ס"ק א'.

וה"ה שכתחילה כשקנה יכולים לכתוב לו ב' או ג' שטרות ככי האי גוונא דהיינו על השני והשלישי כותבין שבשטר זה אין גובין בו לא ממשועבדים ולא מבני חורין אלא כתבנוהו לראיה להעמיד השדה בידו של פלוני, ומ"מ אין להרבות גם בשטרות אלו שלא לצורך שלא יגרמו להזיל לו נכסיו. ש"ך ס"ק ב'. ולפי"ז כשעושים העתקים לכתוב על אחד "מקור" ועל השאר לציין "העתקים" כדי שלא יבוא לגבות בהם ממשועבדים.

מזמן השני' שיש לחוש שמא אחר הזמן הראשון חזר ומכרה
למוכר, ואח"כ מוציאה מהמוכר בחזרה ע"פ שטר זה' שזמנו מאוחר.

- י. מר"י בתוס' ב"ב קס"ח ע"ב ד"ה אבל, ועיין בסי' מ"א סעיף א' בהג"ה. וכתב הש"ך
דה"ה שאפשר לכתוב מזמן שני ובלבד שיכתבו בשטר איחורנוהו וכתבנוהו.
- כ. ואע"פ שבשטר זה כתוב דלא למגבי ביה לא ממשועבדים ולא מבני חורין ומשמע א"כ
שהיה שטר לפני כן ואבד, מ"מ יש לחוש שיאמר הלוקח שציוה בשעת המכירה
מתחילה לעדים שיכתבו לו שני שטרות מחשש שמא יאבד האחד, והרי זמנו של שטר
מוכיח שקניתי אותו מזמן זה. סמ"ע ס"ק ב'.